

# مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان وُنگ (جلد ۴)

تبادل و عدم تبادل مایعات بدن

شرایطی که عدم تبادل مایع و الکترولیت ایجاد می کنند

کودک مبتلا به اختلال عملکرد کلیه

مؤلفان:

مریلین جی. هاکنبری و دیوید ویلسون

Marilyn J. Hockenberry

David Wilson

مترجم:

دکتر دهقان اناری

عضو هیات علمی گروه آموزشی پرستاری

دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

۱۳۹۳

|                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| سرسامه              | : هاکنبری، مریلین، ویلسون<br>Hockenberry, Marilyn J                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| عنوان و نام پدیدآور | : مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان ونگ / مولفان مریلین جی. هاکنبری، دایوید ویلسون؛ مترجم درسا دهقان اناری.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| موضوعات نشر         | : کرمان: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، مرکز انتشارات علمی، ۱۳۹۱ -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| موضوعات ظاهری       | : ج: ۴ - محور (رنگی)، جدول.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| وضعیت فهرست نویسی   | : فیا                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| یادداشت             | : عنوان اصلی. Wong's nursing care of infants and children, 9 <sup>th</sup> ed, c2011.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| یادداشت             | : ویراست قبلی کتاب حاضر دان ونگ سرشناسه بوده و با عنوان «مرسامه پرستاری کودکان ونگ» منتشر شده است.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| یادداشت             | : ج: ۴ و ۳ (جیب اول) (فیا).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| یادداشت             | : واردنامه                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| مترجمان             | : ج: ۱. ارتقای سلامت نوزاد و خانواده: مشکلات پیدایشی نوزاد، نوزاد پرخطر و خانواده، لقایم، تکامل جسمی. - ج: ۲. کودک دارای اختلال در تبادل اکسیژن و دی اکسید کربن؛ کودک مبتلا به اختلال عملکرد قلبی؛ کودک مبتلا به اختلال عملکرد مغزی - ج: ۳. کودک مبتلا به اختلال عملکرد قلبی - عروقی؛ کودک مبتلا به اختلال عملکرد هماونوزیک و ایمنونوزیک. - ج: ۴. ناهل و عدم ناهل مایعات بدن؛ شرایطی که عدم ناهل مایع و الکترولیت ایجاد می کنند. / مترجم درسا دهقان اناری - |
| عنوان دیگر          | : درسامه پرستاری کودکان ونگ.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| عنوان دیگر          | : ارتقای سلامت نوزاد و خانواده ...                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| موضوع               | : پرستاری کودکان بیمار                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| موضوع               | : کودکان - پرستاری و مراقبت                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| شناسه افزوده        | : ویلسون، دایوید، ۱۹۵۰-م. ویراستار                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| شناسه افزوده        | : Wilson, David                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| شناسه افزوده        | : ونگ، دانا، ۱۹۴۸-۲۰۰۸.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| شناسه افزوده        | : Wong, Donna L                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| شناسه افزوده        | : دهقان اناری، درسا، ۱۳۵۷-؛ مترجم                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| شناسه افزوده        | : دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرمان، مرکز انتشارات علمی                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| روشنپردگی دیگر      | : الف: ۱۳۹۱ و ۹۶۴-۱۰-۹۷۸                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| روشنپردگی دیگری     | : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۹۷۸                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| شماره کتابشناسی ملی | : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۹۷۸                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| شابک جلد چهارم      | : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۹۷۸                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| شابک دوره           | : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۹۷۸                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

ISBN : 978-964-10-2605-1

ISBN : 978-964-10-1946-6

مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان ونگ (جلد چهارم)  
(Marilyn J. Hockenberry & David Wilson)

درسا دهقان اناری

مجید غلامحسین پور

درسا دهقان اناری

سینا مصطفایی

مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان

فاطمه معین الدینی

اول (۱۳۹۳)

۳۰۰۰

۳۰۰۰۰ ریال

۹۳/۱۲

۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۲۶۰۵-۱

۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۹۴۶-۶

عنوان:

مؤلفان:

مترجم:

ویراستار ادبی:

حروف نگاری و صفحه آرایی:

طراحی روی جلد:

ناشر:

ناظر چاپ:

نوبت چاپ:

شمارگان:

بها:

کد:

شابک جلد چهارم:

شابک دوره:

(حق چاپ برای ناشر محفوظ است)

نشانی: کرمان، کیلومتر اول جاده جویبار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان - انتشارات

تلفن و نمابر انتشارات: ۳۱۳۲۱۹۲۹

کد پستی: ۷۶۳۵۱۳۱۶۷

به نام خدایی که توفیق از اوست

دل زنده را نور تحقیق از اوست

مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان می‌کوشد تا با توجه به ضرورت معرفی توانمندی‌های علمی موجود در مجموعه و شناساندن روند خجسته‌ی تولید فکر و نظریه، نسبت به چاپ و انتشار تألیفات و ترجمه‌های گران سنگ اعضای هیأت علمی خود و دیگر پژوهشگران و اندیشمندان اقدام نموده و بدین ترتیب در حد بضاعت، به جهاد علمی مطرح در سطح کشور و به ویژه مجامع هم پیوند با آموزش عالی، یاری رساند. اهتمام به پذیرش آثار قلمی نویسندگان و مترجمان دانشگاهی و تقبل مسئولیت در قبال کلیه‌ی مراحل آماده‌سازی، چاپ و انتشار هر اثر، آفرینندگان آثار را از پی‌گیری‌های ممتد و دراز دامنه در بیرون از واحد بی‌نیاز نموده و زمینه‌های مناسبی برای ترغیب روز افزون اعضای هیأت علمی به ارائه‌ی آثار نوین، کاربردی و اثرگذار در موضوعات گوناگون فراهم آورده است.

علاوه بر آن مرکز در صدد است تا با تکیه بر تشریک مساعی عموم مسئولان، امکانات و تجهیزات خود را، متناسب با چشم‌انداز توسعه‌ی واحد، توسعه داده و به وجه شایسته تقویت نماید. اما در عین حال استمرار موفقیت این مرکز، جز در یرقو الطاف بی‌دریغ الهی و حسن توجه و حمایت پدیدآورندگان آثار ارزشمند علمی، ناممکن می‌نماید.

از این رو فروتنانه از پروردگار متعال مدد طلبیده و بر عزم جدی خود در ادامه‌ی مسیری که برگزیده‌ایم، پای می‌فشاریم، تا چه در نظر آید.

**مرکز انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی**

**واحد کرمان**

## فهرست مطالب

| عنوان                                                                | صفحه |
|----------------------------------------------------------------------|------|
| مقدمه مؤلفان .....                                                   | ۱۱   |
| پیشگفتار مترجم .....                                                 | ۱۳   |
| <b>فصل اول - تعادل و عدم تعادل مایعات بدن</b>                        |      |
| توزیع مایعات بدن .....                                               | ۱۵   |
| تعادل آب .....                                                       | ۱۶   |
| اختلالات تعادل مایع و الکترولیت .....                                | ۲۲   |
| دهیدراتاسیون .....                                                   | ۲۸   |
| مسمومیت با آب .....                                                  | ۳۷   |
| ادم .....                                                            | ۳۸   |
| اختلالات تعادل اسید - باز .....                                      | ۴۲   |
| عدم تعادل اسید - باز .....                                           | ۴۲   |
| اسیدوز تنفسی .....                                                   | ۴۷   |
| آلکالوز تنفسی .....                                                  | ۴۸   |
| اسیدوز متابولیک .....                                                | ۴۹   |
| آلکالوز متابولیک .....                                               | ۵۱   |
| مسئولیت‌های پرستاری در اختلالات مایع و الکترولیت .....               | ۵۲   |
| بررسی .....                                                          | ۵۲   |
| مصرف خوراکی مایعات .....                                             | ۵۷   |
| مایع درمانی تزریقی .....                                             | ۵۹   |
| وسایل دسترسی به ورید .....                                           | ۸۰   |
| تغذیه کامل تزریقی و مخلوط کامل غذایی .....                           | ۹۵   |
| <b>فصل دوم - شرایطی که عدم تعادل مایع و الکترولیت، ایجاد می‌کنند</b> |      |
| اختلالات معدی - رودهای .....                                         | ۱۰۵  |
| اسهال .....                                                          | ۱۰۵  |
| استفراغ .....                                                        | ۱۲۹  |

|          |                        |
|----------|------------------------|
| ۱۳۴..... | وضعیت‌های شوک          |
| ۱۳۴..... | شوک                    |
| ۱۴۴..... | شوک سپتیک              |
| ۱۴۹..... | آنافیلاکسی             |
| ۱۵۴..... | سندرم شوک توکسیک       |
| ۱۵۷..... | سوختگی‌ها              |
| ۱۵۷..... | مرور                   |
| ۱۵۹..... | خصوصیات زخم سوختگی     |
| ۱۶۶..... | پاتوفیزیولوژی          |
| ۱۷۷..... | درمان                  |
| ۱۹۵..... | مراقبت پرستاری         |
| ۲۱۶..... | نیازهای تحقیقاتی آینده |

### فصل سوم - کودک مبتلا به اختلال عملکرد کلیه

|          |                                       |
|----------|---------------------------------------|
| ۲۱۹..... | ساختار و عملکرد کلیه                  |
| ۲۱۹..... | فیزیولوژی کلیه                        |
| ۲۲۴..... | ساختار و عملکرد لگنچه کلیه و حالب‌ها  |
| ۲۲۵..... | ساختار و عملکرد واحد پیشابراه - مثانه |
| ۲۳۸..... | اختلالات مجرای تناسلی - ادراری        |
| ۲۳۸..... | عفونت مجرای ادراری                    |
| ۲۵۲..... | رفلاکس مثانه به حالب                  |
| ۲۵۵..... | بیماری گلوMERولی                      |
| ۲۵۵..... | گلوMERولونفریت حاد                    |
| ۲۶۵..... | گلوMERولونفریت مزمن یا پیش‌رونده      |
| ۲۶۷..... | سندرم نفروتیک                         |
| ۲۷۸..... | اختلالات توبولی کلیه                  |
| ۲۷۸..... | عملکرد توبولی                         |
| ۲۷۸..... | اسیدوز توبولی کلیوی                   |
| ۲۸۱..... | دیابت بی‌مزه نفروژنیک                 |
| ۲۸۲..... | اختلالات کلیوی متفرقه                 |
| ۲۸۲..... | سندرم همولیتیک اورمیک                 |
| ۲۸۵..... | نفریت خانوادگی (سندم آلپورت)          |
| ۲۸۶..... | پروتئین‌اوری ناشناخته                 |
| ۲۸۷..... | ترومای کلیوی                          |
| ۲۸۹..... | نارسایی کلیوی                         |

|     |       |                                   |
|-----|-------|-----------------------------------|
| ۲۸۹ | ..... | نارسایی حاد کلیوی                 |
| ۳۰۰ | ..... | نارسایی مزمن کلیه                 |
| ۳۱۵ | ..... | درمان جایگزین کلیه                |
| ۳۱۶ | ..... | همودیالیز                         |
| ۳۲۰ | ..... | دیالیز صفاقی                      |
| ۳۲۴ | ..... | هموفیلتراسیون وریدی - وریدی مداوم |
| ۳۲۴ | ..... | پیوند                             |

www.ketab.ir

## مقدمه مؤلفان

ما این ویرایش از کتاب مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان ونگ را به Donna Lee Wong, PhD, RN, PNP, CPN, FAAN که در چهارم ماه می سال ۲۰۰۸ به دنبال عوارض لوسمی درگذشت، تقدیم می‌کنیم. Donna مؤلف اصلی این کتاب بود. در بین تألیفات متعدد وی، او به عنوان مؤلف کتاب‌های مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان ونگ، اصول پرستاری کودکان ونگ، راهنمای بالینی پرستاری کودکان ونگ و مرجع سریع کودکان، بهتر شناخته می‌شود. او مقیاس درجه‌بندی درد Wong-Baker FACES را با همکاری Baker توسعه داد. ایژاری که در سراسر جهان برای بررسی درد در کودکان و بالغین استفاده می‌شود و در تحقیقات گسترده‌ای بر روی درد، مورد استفاده قرار گرفته است. او در آکادمی پرستاری آمریکا، مربی بود (FAAN) و نام وی در فهرست Who's who in American Nursing درج شده است. The World's Who's who of women قرار دارد. وی افتخارات بسیاری کسب کرد و اولین دریافت کننده جایزه بین‌المللی Audrey Hepburn/Sigma Theta Tau (جامعه افتخاری پرستاری) برای مقالات راجع به سلامت و رفاه کودکان، جایزه فارغ‌التحصیلان برجسته دانشگاه Rutgers و جایزه بشردوستانه جامعه پرستاری کودکان Babara Larson بود.

برای آن دسته از ما که افتخار شناخت این فرد استثنایی را داشتند، سخاوت برجسته وی و نگرانی برای دیگران، بیشتر به خاطر آورده می‌شود. تعهد وی به پرستاری کودکان در جستجوی تعالی تمام نشدنی وی، منعکس می‌شود. او اعتقاد داشت زمانی که انجام مداخلاتی امکان‌پذیر است، هیچ کودکی نباید درد را تجربه کند و این باور وی، موجب توسعه مفهوم «مراقبت غیرتروماتیک» شد. Donna به ما یاد داد که پرستاری، فراهم کردن بهترین مراقبت ممکن است. او همیشه در جستجوی راه‌هایی بود که مراقبت از بیماران کودک را، بهبود بخشد. Donna Wong الگویی برای همه ماست که برای تعالی حرفه پرستاری، تلاش کنیم. ما یاد و خاطره وی را در قلب‌هایمان زنده نگه می‌داریم و به کار برای پیشبرد سفارش برجسته وی، ادامه خواهیم داد. او هرگز فراموش نخواهد شد.

ویرایش نهم کتاب مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان ونگ برای همگام شدن با نوآوری‌های جدید در مراقبت پرستاری کودکان، مورد تجدیدنظر قرار گرفته است. این کتاب از زمان اولین چاپ آن در دو دهه پیش تحت رهبری Donna Wong، رویدادی برجسته در پرستاری کودکان بوده است. این نوع شناخته‌شده تعهد و مسئولیت منحصر به فردی بر دوش ما می‌گذارد تا به تلاش خود ادامه دهیم و آخرین اطلاعاتی را که دانشجویان به آنها نیاز دارند تا متفکرین منتقد و شایسته‌ای شوند و حساسیت لازم در مراقبت پرستاری از کودکان را کسب نمایند، در اختیار گذاریم.

Marilyn Hockenberry و David Wilson به عنوان مؤلفین کتاب ونگ به همراه Patrik Barrera به عنوان ویراستار همکار، به کار خود ادامه می‌دهند. این تیم، مجموعه تخصصی از بیش از ۶۰ پرستار و متخصصین رشته‌های مختلف را، در کنار هم گرد آورده است که در مرور، تجدیدنظر، بازنویسی و تألیف بخش‌هایی از کتاب در حوزه‌های تحت تغییر سریع و پیچیده مثل: ایمنیزاسیون، ژنتیک، مراقبت خانگی، مراقبت از نوزاد پرخطر، نکات مربوط به سلامت نوجوانان و بیماری‌های متعدد، کمک کرده‌اند. ما به دقت جنبه‌هایی از کتاب را که مورد استقبال جهانی قرار گرفته، حفظ کرده‌ایم: اطلاعات بر پایه شواهد و هنر، تمرکز قوی و جامع بر روی خانواده و اجتماع،

سازمان‌دهی منطقی و سبک آسان خواندن آن. ما با مرور مختصر شواهد مهم در کادرهای جدید با عنوان تمرکز تحقیقاتی، بر تحقیق تأکید کرده‌ایم. این کار به دانشجویان اجازه می‌دهد شواهد جدید در مورد موضوعات مهم را به صورت مختصر، مرور نمایند.

آنچه در این ویرایش، جدید است، گنجاندن نتایج کیفی بیمار می‌باشد که بر مشکلات جدی سلامتی، تمرکز می‌کند. به دلیل اینکه پرستاران، مراقبین اصلی در مؤسسات مراقبت بهداشتی هستند، از نتایج کیفی بیمار به عنوان بررسی توانایی مراقبت عالی از بیمار، استفاده می‌شود. شکل‌های مرور پاتوفیزیولوژی به کتاب اضافه شده تا بیماری‌های اصلی در کودکان، به طور مختصر بررسی شود، با درک فرایند پاتوفیزیولوژی، پرستار برای توسعه مداخلات پرستاری بر پایه شواهد در مراقبت از بیمار، بهتر آماده می‌شود. به علاوه، بیش از ۱۰۰ شکل جدید اضافه شده و ۳۰ شکل موجود نیز به صورت رنگی ارائه شده است تا بر اهمیت یادگیری دیداری، تأکید شود.

ما سعی کرده‌ایم نیازهای رو به افزایش هیأت علمی و دانشجویان در آموزش و یادگیری را در یک محیط با تغییر سریع، مقادیر زیاد اطلاعات، مواکز بالینی سنتی کمتر و زمان کم برای آموزش، برآورده سازیم. برای کمک به دانشجویان در دسترسی سریع به اطلاعات لازم، شکل‌های مورد استفاده در ویرایش‌های قبلی، حفظ شده است. تجدیدنظرها و اضافات مهم در کادرهای عملکرد مبتنی بر شواهد با استفاده از رویکرد PICO و معیارهای بررسی کیفی شواهد GRADE، انجام شده است. طرح‌های مراقبت پرستاری شامل شاخص‌های NIC و NOC می‌باشند. از همه مهم‌تر اینکه، این کتاب همچنان دانشجویان را تشویق می‌کند که به طور انتقادی، فکر کنند.

این کتاب در مورد خانواده‌های دارای کودک است و فلسفه مراقبت خانواده محور را، مورد تأکید قرار می‌دهد. این کتاب، موضوع فراهم کردن مراقبت غیرتروماتیک را که Donna Wong بسیار از آن حمایت می‌کرد، حفظ کرده است. مراقبتی که استرس روانی و فیزیکی تحمیل شده به وسیله ارتقای سلامت و بیماری را، کاهش می‌دهد. کادرهای مراقبت خانواده محور، تمرکز جامعه و مراقبت غیرتروماتیک، این فلسفه را وارد زندگی می‌کنند. در نهایت، فلسفه ارائه مراقبت پرستاری شایسته به کودکان، خاطرنشان شده است. ما قویاً معتقدیم کودکان و خانواده‌ها، به مراقبین ثابتی نیاز دارند. برقراری رابطه درمانی با کودک و خانواده به عنوان زیربنای اصلی فراهم کردن مراقبت پرستاری با کیفیت، مورد بررسی قرار گرفته است.

این کتاب، راهنمای مرجع برای پرستار در حال کار است. آخرین توصیه‌های سازمان‌های معتبر مثل آکادمی اطفال آمریکا، مواکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها، آژانس تحقیقات مراقبت بهداشتی و کیفیت، جامعه درد آمریکا، انجمن پرستاران آمریکا و انجمن ملی همکاران و درمانگران پرستار اطفال، در آن گنجانده شده است. برای توسعه جهان اطلاعات موجود، وب سایت‌های صدها سازمان و منابع آموزشی دیگر نیز ارائه شده است.

**مریلین جی. هاکنبری**

**دیوید ویلسون**

## پیش‌گفتار مترجم

کتاب حاضر، ترجمه بخش دهم (فصل‌های ۲۸، ۲۹ و ۳۰) کتاب مراقبت پرستاری از شیرخواران و کودکان ونگ (ویراست نهم، ۲۰۱۱) با عنوان کودک دارای اختلال مایع و الکترولیت، می‌باشد. این سه فصل، به ترتیب فصول کتاب اصلی ترجمه شده تا خواننده بتواند در صورت لزوم، به راحتی و سریع با مراجعه به کتاب اصلی، آنها را بازخوانی کند.

فصل اول به اهمیت تعادل مایعات بدن می‌پردازد. در این فصل انواع عدم تعادل اسید - باز از جمله اسیدوز تنفسی، آلکالوز تنفسی، اسیدوز و آلکالوز متابولیک شرح داده شده است. به علاوه، مسئولیت‌های پرستار در هنگام وقوع عدم تعادل مایعات و الکترولیت‌ها و نحوه دسترسی به ورید و انواع وسایل دسترسی به ورید به طور مبسوط معرفی شده است. این فصل با تغذیه کامل تزریقی و مخلوط کامل تغذیه‌ای پایان می‌پذیرد.

فصل دوم، شرایطی را که باعث عدم تعادل مایعات و الکترولیت می‌شوند، شرح می‌دهد. این شرایط شامل اختلالات معدی - روده‌ای مهم در کودکان همچون اسهال و استفراغ می‌باشند. انواع شوک نیز بیان گردیده و مبحث سوختگی مورد تجدیدنظر و اصلاح قرار گرفته است.

فصل سوم، اختلال عملکردهای کلیه در اطفال را ارائه می‌کند. از این دسته می‌توان به اختلالات مجرای تناسلی - ادراری، بیماری گلوмерولی، اختلال توبولی کلیه و اختلالاتی همچون سندرم همولیتیک اورمیک، نفریت خانوادگی (سندرم آلپورت)، پروتئین‌وری ناشناخته و تروما به کلیه اشاره نمود. در پایان، نارسایی کلیه و روش‌های درمان جایگزین کلیه شرح داده شده است.

امید است این کتاب بتواند اطلاعات لازم درباره چگونگی برقراری تعادل مایعات و الکترولیت‌ها در کودکان را به خوانندگان محترم ارائه کرده و در مراقبت از کودکان بیمار مشرک واقع شود.

دکتر دهمان اناری

زمستان ۱۳۹۱